

Miljödepartementet
Rättssekretariatet, Miljöprövningsenheten
Att: Anna Josefsson
Via e-post: m.remissvar@regeringskansliet.se; m.rattssekretariatet@regeringskansliet.se;
ingrid.backudd@regeringskansliet.se

Stockholm
2021-06-11

Ert dnr
M2021/00596

Vårt dnr
2021/046

Remissvar angående promemorian Ett förbättrat genomförande av MKB-direktivet

Näringslivets Regelnämnd NNR har beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnd remiss och anför följande;

Bakgrund

Europeiska kommissionen har i en formell underrättelse framfört synpunkter på hur Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU (MKB-direktivet) har genomförts i svensk rätt. Med anledning av kommissionens synpunkter har en översyn av genomförandet inletts inom Regeringskansliet.

De verksamheter och åtgärder som omfattas av MKB-direktivet är både sådana som tillståndsprövas enligt miljöbalken i Sverige – miljöfarlig verksamhet (9 kap.) och vattenverksamhet (11 kap.) – och sådana som huvudsakligen prövas enligt annan lagstiftning, t.ex. plan- och bygglagen (2010:900).

Kommissionen menar i den formella underrättelsen att Sverige i vissa avseenden har genomfört direktivet på ett felaktigt sätt, bl.a. i miljöbalken och i annan lagstiftning där MKB-direktivet genomförs. Det handlar exempelvis om att kraven på tillstånd och prövning av vissa verksamheter inte genomförts på rätt sätt. Kommissionen menar också att det saknas bestämmelser som säkerställer att allmänheten informeras om beslut på rätt sätt och att miljöorganisationer har rätt att överklaga vissa beslut.

I den aktuella promemorian redovisas slutsatserna från miljödepartementets översyn med förslag på förtydliganden av genomförandet i miljöbalken samt viss sektorslagstiftning.

Konsekvenser

NNR noterar att konsekvensutredningen saknar redogörelser för hur förslagen kommer att påverka näringslivets olika verksamheter, utöver de administrativa kostnaderna. Exempelvis saknas en beskrivning av hur den nationella livsmedelsstrategin påverkas av förändringarna. NNR menar att samverkan mellan olika regelverk (och policys) som berör samma verksamhetsområden är avgörande för dess konsekvenser. Påverkan av ett enskilt regelverk på företagens administrativa kostnader är naturligtvis relevant men det är när administrativa och praktiska bördor (krockar mellan regelverk) kombineras som den stora påverkan på företagsklimatet uppstår.

Tillämpningsnivån

NNR känner genom ett antal studier av kommunal och regional regeltillämpning väl till de problem som kan uppstå för företagen då ett nationellt regelverk tillämpas av ett stort antal olika myndigheter. Även om regelverket i sig är väl utformat kan det på tillämpningsnivån ge väldigt disparata utfall. I det aktuella fallet handlar det om 21 länsstyrelser och 290 kommuner som var och en ska handlägga olika miljöprövningar och utöva tillsyn. NNR frågar sig vilka överväganden och åtgärder i utformandet av justeringarna i exempelvis miljöbalken som har gjorts med tanke på tillämpningen av regelverken. Skilda tillämpningar av samma regelverk måste motverkas med alla till buds stående medel och detta arbete behöver börja vid utformandet av regelverken. Denna fråga behöver adresseras i konsekvensutredningen.

Överimplementering generell

NNR uppfattar direktivet på följande sätt.

Artikel 1 anger att direktivet ska tillämpas på offentliga eller privata projekt som kan antas medföra betydande påverkan på miljön.

Artikel 4.2 anger att projekt som räknas upp i bilaga 2 (exempelvis "Projekt för utnyttjande av obrukad mark eller delvis orörda naturområden för intensivjordbruk") ska betraktas som betydande och kvalificeras för MKB-krav genom antingen en granskning från fall till fall eller genom åsättande av gränsvärden.

Vid åsättande av gränsvärden spelar det självklart stor roll för frågan om överimplementering vilka gränsvärden som närliggande och likvärdiga EU-länder har valt att sätta. De gränsvärden som Sverige hittills har valt att tillämpa innebär ett kraftigt mått av överimplementering.

Påpekandena från Kommissionen har givit Sverige chansen att samtidigt som man tillmötesgår Kommissionen när det gäller tydligheten i miljöbalken, gör justeringar för att undanröja de överimplementeringar som finns.

I dagsläget finns alla möjligheter att i detalj kartlägga hur implementeringen har genomförts i övriga EU-länder och sedan göra anpassningar för att lägga sig så nära som möjligt, eller tydligt motivera varför om man avviker. NNR noterar exempelvis att det finns uppgifter från år 2003 från Miljöbalkskommittén som visar att det gjordes flera tusen miljökonsekvensbeskrivningar i Sverige varje år samtidigt som man i Finland endast gjorde 25 stycken. En motsvarande jämförelse med likvärdiga EU-länder idag skulle ge värdefull information i frågan. En istället dagsaktuell jämförelse är att EU i bilaga 1 till direktivet satt gränsen för när prövning och tillstånd krävs för djurhållning har satts vid 85 000 platser för

gödkycklingar. Samtidigt gäller i Sverige tillståndsplikt redan vid 40 000 fjärderfän. Påverkan på Sveriges konkurrenskraft genom olika överimplementering behöver synliggöras i konsekvensutredningen. Promemorian behöver kompletteras i dessa avseenden.

Överimplementering husbehovstäckter

I promemorian föreslås att husbehovstäckter inte längre ska undantas från kravet på prövning. Detta måste kunna förutses ge stora effekter på exempelvis en skogsägares möjligheter att tillfälligt anlägga en väg i samband med avverkning. Detta måste betraktas som ett ingrepp i äganderätten som endast kan motiveras med mycket stora samhällsnyttor. NNR kan inte finna några sådana nyttor i samband med minskade husbehovstäckter redovisade. Konsekvenserna, både nyttan och bördan, måste beskrivas tydligt i konsekvensutredningen.

Överimplementering muddring eller rensning

I promemorian föreslås att det framledes ska krävas anmälan för att deponera icke-farliga muddermassor från små sund, kanaler eller vattenvägar. Detta innebär i praktiken att exempelvis deponi av eroderad jord, pinnar och kottar som fallit ned i ett dike eller vattendrag ska anmälas. Den miljömässiga nyttan med detta måste tydligt överstiga bördan för företagen. Detta måste adresseras i konsekvensutredningen.

Slutsats

NNR anser att överimplementering som huvudregel bör undvikas då det leder till ökade olikheter och minskad transparens om vilka regler som gäller på den inre marknaden. Vid överskridande av miniminivåer i direktivet och nivåer i jämförbara EU-länder måste konsekvensutredningen innehålla en motivering till varför, en beskrivning av vilka genomförandeåtgärder som föreslås och en bedömning av vilka effekter detta får för bland andra företagen. NNR finner att underlaget tyder på att kraftig överimplementering fortsatt kommer att gälla i Sverige på miljöskyddsområdet och mer specifikt i implementeringen av MKB-direktivet. Behovet av detta måste tydligt motiveras och samtliga konsekvenser uttömmande redovisas. Underlaget i promemorian bör inte ligga till grund för lagstiftning.

Näringslivets Regelnämnd NNR

August Liljeqvist